

Consulentenweekend 1999 in Noordwijk

De Keukenhof anders

MARTIN DE JONGE

De bereikbaarheid van de Keukenhof was een van de thema's van het jaarlijkse consulentenweekend van Duinbehoud in 1999. Per auto of tourincar bleek de bereikbaarheid rampzalig, maar per fiets - het ideale vervoermiddel op zo'n weekend - subliem. Even afgezien van die donderbui op de terugweg die maar niet verder wilde opschuiven en menig duinbehouder een kletsnat pak bezorgde.

Maar terzake: diezelfde duinbehouders probeerden zich in te leven in de denkwereld van de egel die op de Keukenhof woont en net als zij ook wel wat meer van de wereld wil zien. De egel ziet vooral een ecologische woestijn om zich heen die enkele weken per jaar fel opkleurt van de bolbloemen, maar waar geen lekkere worm te bekennen is en schuilgelegenheid ontbreekt. Zijn voorouders redden zich beter met de beschuttende hagen en gevarieerde slootkantbegroeiing. Hier en daar is nog een overhoekje te vinden op de route van de Keukenhof naar de duinen.

'Bol van Natuur' is het motto van een gebiedsgericht project voor de Bollenstreek dat beoogt bollenteelt en natuur duurzaam te laten samengaan. Het concentreert zich op het scheppen van enkele ecologische verbindingen tussen de duinen en de oude landgoederen op de strandwallen (zie DUIN 98:4). John van Vliet is projectleider van 'Bol van Natuur'. Hij leidde ons

langs kansrijke en moeilijke schakels in de route van Keukenhof via het Oosterduinse Meer naar de Amsterdamse Waterleidingduinen. Oevers van nu onneembare sloten kunnen verflauwd worden, hagen kunnen weer terugkeren, en als topper: een vuilstort halverwege kan omgevormd worden tot kunstmatig duin, als toevlucht voor egel en recreant. Waarbij de egel natuurlijk staat voor veel meer soorten voor welke de huidige bloempot-natuur te knellend is geworden om te overleven.

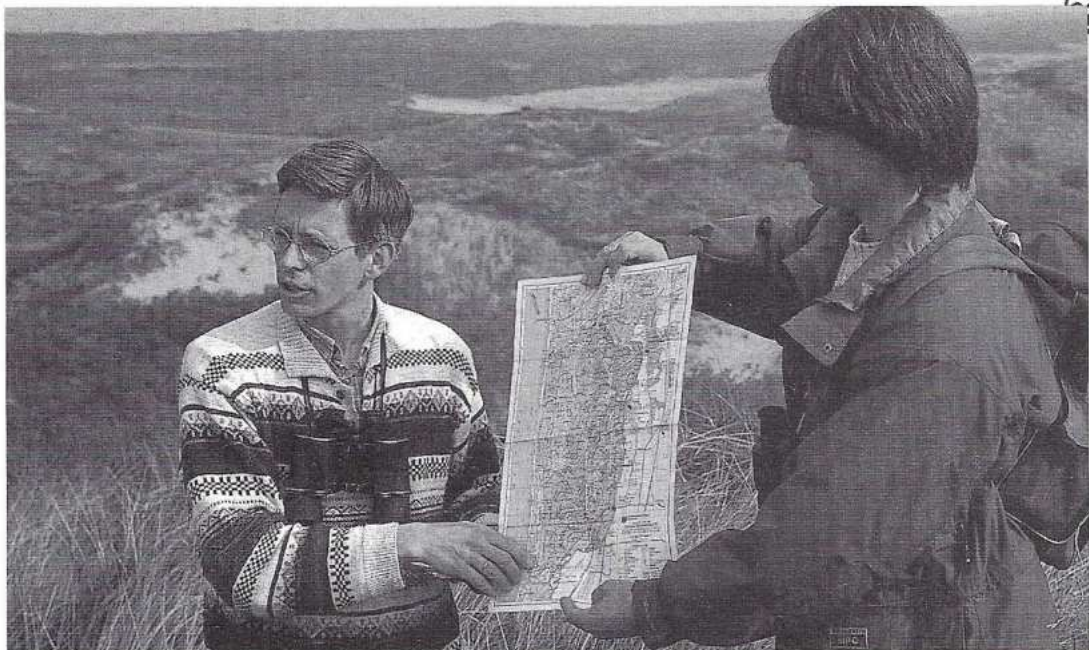
Het consulentenweekend is traditie aan het worden: vanaf 1993 is steeds een duingebied bezocht en inmiddels is nu bijna de gehele Nederlandse kust bestreken. Onder de medewerkers van Stichting Duinbehoud, niet alleen consulenten, maar ook redactieleden van Duin, bureamedewerkers en bestuursleden zitten natuurlijk heel wat speurders naar vogels en vlinders, paddestoelen en planten. En hoewel velen regelmatig alleen speuren, is samen speurneuzen en bekvechten ook heel aange-naam. Zo maakten we in Noordwijk kennis met gegroefde veldsla (lekker), duinaveruit, veel duinroosjes, een hoogstwaarschijnlijke wespensdief, een bosje beflijsters, een drietal vossen, het salomonsbekertje en een massa morieljes. Deze laatste groeiden gewoon langs het fietspad buiten de duinen, en waren op een haar na oorzaak van een kettingbotsing van duinbehoudende fietsers. En dan te bedenken dat het seizoen voor de duinen half april nog moet beginnen, wanneer het in de rest van het land al volop ontluikt. De schitterende dia's van consulent ter plekke Cees Verweij maakten dit meer dan goed.

Al natuurvorschend kom je erachter dat er achter die verrekijkers toch heel verschillende 'soorten' schuilgaan. De vogelaar is prominent, maar de plots knielende plantenkenner eveneens en niet te vergeten de duikende fotograaf. Dan heb je de rondleider die welluidend de natuurretorica beoefent. De door decennia van inspraak en bezwaarschriften geharnaste actievoerder is ook nog steeds aanwezig, en dan zijn er ook nog een paar allround natuurgenie-

De ecologische verbindingzones in de Duin- en Bollenstreek moeten nog worden gerealiseerd. Blijkbaar hebben niet alleen dieren last van barrières, maar ook boswachter Bake Mulder en de duinconsulenten Hanneke van den Braak en Reimer Bekius (v.l.n.r.) (foto: Henk Wijkhuisen).

Geholpen door rechts Marc Janssen (directeur Stichting Duinbehoud) legt consultant Kees Langeveld (consulent voor de Amsterdamse Waterleidingduinen) nog eens uit hoe het Van Limburg Stirumkanaal is gedempt. De zandige contouren van dit voormalige kanaal zijn op de achtergrond zichtbaar (foto: Henk Wijkhuizen).

ters, zoals ondergetekende. En passant komen ook nog wat soortvreemde trekken aan bod, zoals liefde voor oude zware motoren, terreinwagens, jonge jenever en klassieke muziek. We besteedden ook aandacht aan het zand zelf. De ontmoeting van de mensen van benoorden Bergen en bezuiden Bergen stond weer borg voor heel wat discussies over hoe kalkrijk het gebied is, en waar ontkalking kan zijn opgetreden. Voor de noordelingen was het zand van Noordwijk erg bruin, voor mijn Zeeuwse ogen overigens ook. In het duingebied De Blink konden we het kale zand uitvoerig bewonderen in de fraaie stuifkuilen die daar aanwezig zijn. Ook in de Coepelduinen was veel kaal, stuivend zand. Je hoeft er echt niet voor naar Schouwen of Schoorl. De echte zandvlaktes van dit weekend hielden echter verband met grove graverij in het kader van natuurontwikkeling. De onder regie van Duinbehoud afgezande golfbaan bij Noordwijk is nu een prachtige zandbak, die al zover uitgestoven is dat een boswachterswoning in de nabijheid dreigt onder te stuiven. En de grootste vlakte die we doorploegden was de plek waar eens lekker grondwater werd gewonnen voor de dorst van de Amsterdammers. In een van de grootste natuurontwikkelingsprojecten in de duinen is het Van Limburg Stirumkanaal met bulldozers dichtgeschoven met hetzelfde zand dat er destijds uitgegraven is, onderwijl de vogels verjagend die

hier hun domicilie hadden gevonden. Daarvoor in de plaats ligt er nu een kilometerslange holle zandvlakte, die de wind in samenwerking met een stijgende grondwaterspiegel mag omvormen tot een serie soortenrijke duinvalleien. Metingen van Gemeentewaterleidingen wijzen uit dat het niet alleen door de recente natte jaren is dat het grondwater omhoog komt. Fietsend en lopend oefenden we ons in het positie innemen in het spanningsveld tussen recreatie en natuur. De meesten van ons ontdekten dat je je eigenlijk nauwelijks hoeft te ergeren aan bellende racers, hardlopers, grote honden en andere door ons vaak verguisde recreanten. Zo'n groep natuurbelevers dwingt vanzelf al respect af, leek het. Toch zagen we in de zaterdagavonddiscussie over nieuwe donateurs deze recreanten niet als de eerste doelgroep voor werving. De meesten zagen meer heil in intensief benaderen van het bestaande netwerk van natuurgroepen, en bewoners van duinzomen die hun omgeving bedreigd zien door bouwplannen. Niemand had het over fusie met een andere organisatie. Blijkbaar is de Duinbehoud-identiteit belangrijk. De avond werd besloten met een duik in de duistere wereld van de vleermuis, waarin John van Vliet al tien jaar ronddwaalt met batdetector. Door de kou lieten de vleermuizen het nu afweten. Maar als je op een mooie zomeravond de route volgt van de plek waar ze jagen (vaak bij water) naar hun woonplaats, maak je goede kans er een paar te zien. Word je tenminste niet verrast als blijkt dat er al jaren meer dan honderd muizen op je zolder wonen. Hanneke reed me naar Leiden CS terug waar ik met een rozige kop in de stralende middagzon weer langzaam kon wennen aan de vaart van de Randstad. Zoals steeds is het doel van het volgende weekend nog geheim. Wordt het een weekje Deense wadden?

Vol aandacht wordt geluisterd naar het betoog van John van Vliet over ecologische verbindingen. Op de foto v.l.n.r. de consultants Arnold Gronert (Petten), Cees Verweij (Noordwijk), Leo Ranzijn (Egmond) en Ben ter Haar (Katwijk) (foto: Henk Wijkhuizen).

